

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illvstrivm Virorum Poemata

Cesarini, Virginio

Antverpiae, 1662

Antivm, Vetvstissimam Volscorum Urbem, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-7990

A N T I V M,
V E T V S T I S S I M A M
V O L S C O R V M V R B E M,

nunc dirutam celebrat.

O *Qui Tyrrhenum celeri trabe curritis equor,
Quorum tranquillis vela tument animis;*

Ostia seu Tiberis, seu saxa Ligustidis ora

Linguitis, & Iani mœnia iacta manu:

Sine Dicarcheâ nauta soluiſtis ab actâ

Puppm, Parthenopes dulcibus aut scopulis:

Sistite veliuolum cursum, cohibete fauentes

Auras: vela cadant: parcite remigio.

Cernitis insanâ conſtratum mole profundum,

Spumea quam circum murmure feruet aqua;

Quâ pelagus per saxa furit, fluctusq; laborat

Deiectum oppositas aggeris ire moras?

Hec quondam celebres testantur mœnia portus,

Atque Austri in furias obdita claustra mari.

Arripite has proris terras: monumenta docebo

Vos veterum priscis eruta ab historijs.

Non tantum sanctis instructa legibus vrbes,

Tecta q; diuitijs luxuriosa suis

Mortalem alliciunt pulcra ad spectacula visum,
 Sed placet annoso squalida terra situ.
 Oblectat pavor ipse animum: sunt gaudia curis,
 Et stupuisse iuuat, quem doluisse piget.
 Litore in hoc quondam surgebant diuitis AntE
 Arces, Volscorum regia celsa patrum.
 Vrbs populis florens, felix & pinguibus aruis,
 Audaces ventis credere docta rates.
 Ausaq; Romanas per bella laceffere turmas,
 Spernere & armati Consulis imperium.
 Volscæ cohors pastos abigens à Tybride tauros,
 Roma, tui quondam militis horror erat.
 Pauperis ô semper memoranda infantia regni,
 Quò se felici sustulit alta gradu!
 Tunc Anio fuerat celeri pro Tigride Roma,
 Extremiq; hominum Crustumeri, & Gabij.
 Hercyniæ saltus, Cymini vos antra fuistis;
 Nile pater fontes, lympa Velina, tui.
 O quoties Volsci bellum instaurastis, & acres
 O quoties fudit Martia Roma duces!
 Sapius impositum regni ceruice rebelli
 Detrectastis onus, seruitiumq; ferox.
 Vicit Roma tamen, Martis iustissima cura,
 Martius & victa iura dedit Latio.

Cum

Cùm mare sanguineo perrumpens Astura fluctu
 Æstibus inuoluit corpora cæsa virum.
 Tristior & fluxit valles Amasenus in imas,
 Inficiens Saturæ stagna cadaueribus.
 Contudit Æquorum nomen, Volscosq; Camillus,
 Moxq; triumphalis Quinctius agricola.
 Antium & equoreas vetuit tractare carinas,
 Et fortunatâ merce onerare rates.
 Robora tunc primùm prorarum, captaq; rostra
 Suggestum Latij composuere fori.
 Anne parùm fuerat fluctus audisse minantes,
 Atque procellosi iurgia rauca fori?
 Heu tempestates Urbis, legumq; tumultus!
 Auditura nouum rostra mare imbuitis.
 Attamen ô gaudete rates, gaudete, Latinum
 Vestras eloquium sustinuisse trabes.
 Chaonia vatum celebrantur carmine quercus,
 Quòd visa Euro sint concutiente loqui.
 At vos felices, Ciceronem audi: e loquentem
 Queis datum, & ingenti Cæsaris ore frui!
 Nonne fuit satiùs tantâ mercede domari,
 Atque hæc perfidie premia ferre trucidis?
 Ast Latium puduit sacras coluisse secures,
 Romulidùm & forti subdere colla iugo.

Invidia stimulis vrit nos proxima virtus,
Et malè finitimos fædere iungit amor.
Quid fugis ô demens victricia sceptrâ Quirini?
Hoc bellante capi, crede, triumphus erit.
Hæc, quæ nunc breuibus spatijs sua regna coërcet,
Hæc bellatorum rustica turba patrum,
O quàm felici fatorum lege fruetur!
O felix niueis Romulus alitibus!
Non tantùm Ausoniæ victrix dominabitur omni,
Sed feret imperium trans mare, & Oceanum.
Agmina Romanos horrebunt Cimbrica fasces:
Ditabit Latium Cypria præda Iouem.
Non Pyrrho virtus, non Pæno proderit astus:
Corruet ante tuos, Roma, Iugurtha pedes.
Tu duces currus utroque ab litore ouantes,
Pallidiorq̄, fluet sub tua Regna Tagus.
In Latias aquilas frustra latrabit Anubis,
Cùm Ptolomæâ tu potiere Pharo.
Ah tandem, Volsci, fatali cedite Romæ:
Cedite, & hostiles ponite mente dolos.
Hæc vos excipiet gremio, ciuesq̄, vocabit
In sceptrum, & socias ducet in arma manus.
Hæc vobis pia mater erit: facietis utramque
Vnam animis urbem, coniugijq̄, sacris.

Euene-

Euenere : suos huc misit Roma colonos ,
 Hostibus & victis ciuica iura dedit .
 Vestraꝫ marmoreis donauit numina templis ,
 Iussit & ornatu cuncta nitere nouo .
 Addidit & turres , & propugnacula muris ,
 Signaꝫ Phidiaca detulit artis opus .
 Prætulit & Tiberi dilectum Caius Antium ,
 Inferre auspicium huc grande , Deosꝫ parans .
 Quid referam portus , seui monumenta Neronis ,
 Et vetitas patrium tundere litus aquas ?
 O quantum ante alias Romana potentia gentes
 Viribus egregijs conspicienda nites !
 Hellespontiaco minitantem vincla profundo
 Xerxem indignatum Græcia risit ouans .
 Id Romæ licuit : potuit nam molibus altè
 Iactis frenatum continuisse mare .
 Indomitum clausit nec tantum carcere pontum ,
 Sterneret ut tutum puppibus hospitium ;
 Verum ut torpenti piscis securus in undâ
 Luderet , hibernas negligeretꝫ minas .
 Ingluuias Romana sibi sic prodiga portus
 Struxit , ut insanam pasceret arte gulam .
 Aspicite has rupes , Centaurica saxa : Gigantum
 Dicetis validas hæc statuuisse manus .

Nil intentatum diues sollertia linquit :
Stultitiam nimia nam patiuntur opes.
Omnia sed victrix audet superare vetustas ,
Nil mortale diu subtrahiturq̄ neci.
Eheu Volscorum nil sunt nisi nomina terra !
Heu ubi nunc ædes , atriaq̄ alta iacent ?
Ducti templorum periere ad sidera sumtus :
Pascitur herbosas tarda iuuenta domos.
Perq̄ theatrales horrenti clade ruinas
Fortis aratra manu curua bubulcus agit.
Quâ cantus , mollesq̄ iocis viguere chorea ,
Ad fontes potum fistula ducit oues.
Magnanimùm Heroum insultant armenta sepulcris:
Ossibus illis grandia rastra sonant.
Quid iuuat audaci montes tenuasse securi ?
Vmbris antiquum quid spoliasse nemus ?
Quidve Carystæas optare in fulcra columnas ,
Vt niteat diti fronte operosa domus ?
I nunc , tolle animos , ô spissi litoris Antium :
Vrbs meditare tuam semisepulta necem.
Ah miseram ! versa tardaris imagine formæ ,
Teq̄ tuo stratam litore non reperis.
Quis me Fortuna doceat quâ nobile templum
Iam steterit priscâ relligione sacrum ?

*Fama est hinc dubijs petijſſe oracula rebus ,
 Et reſponſa domum certa tulijſſe patres.
 Vana ſuperſtitio regnantem credidit olim
 Fortunam , atque illi numen ineſſe Deæ.
 Extaq̃ taurorum , Nabathæaq̃ tura profanis
 Reddebant aris , dum ſibi fata rogant.
 Hic multas optabat opes ; aſt alter honores ,
 Stantiaq̃ in plauſum plena theatra ſuum.
 Hic ſibi velocis poſcebat dona quadrigæ ,
 Præmia Circenſis puluerulenta fuga.
 Nauta leues auras , mercator lucra petebat :
 Durus ſecundi ruris arator opes.
 Sic natum in curas hominum genus , agraq̃ mentis
 Somnia , liba tulit numen inane colens.
 Non ego te Superùm , Fortuna , in ſede locabo :
 Vota mihi ante aras nec nocitura feram.
 Non ea mens animo : pereat qui diuitis auri
 Pondus amat , vinc̃tum gloria quemq̃ rapit.
 Sanum poſco animum , virtutis amore calentem ,
 Fortiaq̃ in vitæ munera membra peto.
 Dum benè ſit capiti , mentis ſedemq̃ tumultus ,
 Cetera diripiant irrita vota Noti.
 Has mihi non audax vires in prælia poſco ,
 Aduerſa ut ſuperem caſtra timendus eques :*

Totus

Totus & ære nitens fuluo, cristisq̄ decorus,
 Scandam veloci mania capta pede.
 Non ut marmoreos postes miratus adorem,
 Limen & insomni milite sollicitum.
 Viscera sint alij Regum, felixq̄ vocetur,
 Curarum Princeps cui graue credit onus.
 Nil semper reticenda moror, trepidusq̄ potentis
 Sit procul à nobis pallor amicitia.
 Me coluisse sacras Parnassi in vertice Musas,
 Et veterum scriptis inuigilare iuuat.
 Hæc fuit, hæc nobis à primâ cura iuentâ:
 Insitus hic nostro pectore feruet amor.
 O utinam valeam, corpusq̄ fidele labori
 Prospera Palladio dent mihi fata seni!
 Tum mihi Naturæ libeat cognoscere causas,
 Cur celer obliquum permeet annus iter:
 Quam teneant elementa fidem: quæ semina rerum:
 Corpora diffusum num per inane volent.
 Noscam ego, quæ tellus, & quæ miracula ponti
 Salsa fluentisonis occulit vnda vadis.
 Herbarum vires discam, succosq̄ salubres:
 Rimabor ditis fulua metalla soli.
 Quæ coeant, vastaq̄ iterùm fornace liquecant
 Artifici lymphâ: cur labefacta fluant

Sulphu-

Sulphura : fecundumq̄, salem , roremq̄, fugacem,

Balsamaq̄, & flores nosse laboris erit.

Vulcano monstrante viam , flammisq̄, magistris ,

Experiar clausos rerum aperire sinus.

Sic ego , sic docta traducam tempora vitæ ,

Si longæua mihi tempora fata dabunt.

Hei mihi ! quid cupidam mentem spes lætæt inanis ,

Nunciat extremos si mihi Parca dies ?

Angor iam multos obsessis faucibus annos ,

Mentis & interpres sanguine lingua tumet.

Ipsè dolor prohibet dulcis commercia vitæ ,

Elidens rauca , guttura , vocis iter.

Huc ades ô multo tandem exoptata dolore ,

Si qua daris nostris , ô medicina , malis !

Huc venias miserata : tuos modulabor honores ,

Quæ me nature , restituasq̄, mihi.

G A B R I E L I

C A B R E R Æ.

Æ *Thera Romuleū vt linqam, solemq̄, palustrēs*

Atque intempesti noxia rura soli,

Cabrera, hortaris , cælum spondesq̄, salubre ,

Quæ Zephyri nutrix intepet ora Ligus.

Testa-